

KURJER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 6. Maja V. S. ROKU 1806.

AUSTRYA.

WIEN 4 Czerwca. Cesarz zważając, iż Arcy Biskupie Seminarium tutejsze było szczupłe; i ledwie dostarczało połowę Xięży potrzebnych dyecezyi, w r. prz. powiększyć one rozkazał; co gdy przyszło już do skutku w spokojnym czasie, Monarcha przed kilku d. oglądał nowe zabudowania, i z doskonałego urzędzenia ukontentowanie oświadczył. Właściciele domów Wiedeńskich w dobrowolney ofierze przynieśli do kassy miejskiej wojenną pożyczkę, w summie 90 t. zł; nie przyjmując obligacyi skarbowych. Łaskawie przyiwszy Franciszek z ten dowod nowy obywatelskiej gorliwości, imiona tychże obywatelów po całym państwie ogłosić kazał. Obywatele Królestwa Węgierskiego nie tylko znaczne ofiary czynią dla poratowania prowincyi wojną zniszczonych, ale też napełniają wojskowe magazyny. Tak między wielo innymi uczyniła niedawno Pani Jankowich, darując ku potrzebie publiczney 500 miar pszenicy, 500 żyta, t. owsa; które Cesarz najwyższe ukontentowanie oświadczył za czyn chwalebny, wzór dla innych obywatelów.

Z Semlina doniesiono, że kommandanci Austriacy na Tureckich granicach pilną straż utrzymywać kazali w tym czasie naybardziej, gdy wojska Ottomańskie z Serwianami zrywając umowę za pośrednictwem Baszy Bekira zrobioną, zdają się grozić wtargnięciem, a z drugiej strony Naczelnik Czerny obleżeniem przyciska załogę Ottomańską w Sabacz i Belgradzie. O skutkach bombardowania ostatniej twierdzy czekamy pewniejszych wiadomości.

Okolice Triestu i Fiume od czasu dawnego nigdy wolne nie są od przechodzących Francuzów; ciągną dotąd małemi dywizjami do Dalmacyi; liczba ich znaczna być musi w tej prowincyi, i dla powszechnego niedostatku żywności utrzymaćby się nie mogła w ogłodzonym kraju, gdzie żadnych magazynów nie było, gdyby Węgry nie dostarczały potrzeb wszelkich. Niedawno G. Andreossy powtórna podróż przedsięwziął do tego Królestwa, iak mówią, dla zakupienia wołów i zboża. Słychać, iż Napoleon nie tylko żąda u Porty przywrócenia Morei i wysp Archipelagu, Candyi, Negreponu, które w przeszłych wiekach Wenetom wydarto; ale też ustąpienia Egiptu, co nieskończenie obraziło Dywan.

Przez śmierć lub ozdrowienie wielu t. chorych i rannych żołnierzy, wypróżnił się nakoniec Francuzki szpital w stolicy naszej; resztę pozostałego ludu, iakoteż kasę wojskową żołnierz Austriacki odprowadza do granic Bawarskich. Podziś dzień zostajemy w niepewności, iak rychło kraje Niemieckie będą uspokojone. Wojsko Napoleona nie czyni przygotowania ieszcze do ustąpienia na brzeg lewy Renu; i jeżeli dotąd w dywizjach niektórych obróty widziano, tych przyczyną była potrzeba odmiany stanowisk dla niedostatku żywności. Wódz armii najwyższy Berthier ma główną kwaterę w Munich; Bernadotte w Anspach, który 7 t. iazdy przesłał do Bambergi; Davoust między Landshut i Straubing, Mortier w Passau, Ney w Memmingen, Soult w Bawaryi; Augereau i Lefevre w Frankforcie i Darmstadt. Rozumieją niektórzy, że w tych wszystkich dywizjach nie ma nad 150 t. żołnierza.

G. Andreossy powtórnie z Węgier powracając miał oświadczyć dworowi naszemu; że twierdza Braunau oddana będzie natychmiast Austriakom; czekamy potwierdzenia tak ważney wiadomości; tymczasem według raportu przysłanego od kommandanta Austrii wyższej, garnizon Francuzki zwoływać nie przestaje okolicznych wieśniaków do robienia w szańcach. Jąni rozumieją, iż nie

są ułatwione trudności zachodzące w wykonaniu przy mierza Presburgskiego, i termin ostateczny został wyznaczony do tego za zgodą stron obu. Kardynał Ruffo z Triestu przejechał do Fiume, był w Buccari, Porto Re, z kąd znowu powrócił do Triestu. Tamże znajduje się G. Bellegarde, Francuzi oboz wytkneli pod Capod' Istria; w szpitalach przez choroby codzień tracą 50 ludzi. Handel na odnodze Adryatyckiej nie odzyskał wolności. Woienne okręta Angielskie zamykają wszystkie porty. Poseł Brytańni W. Arbuthnot w Constantinopolu pogroził zamknięciem Tureckich, na ten przypadek tylko, jeżeli. Porta dawnego przy mierza nie odnowi z Monarchą jego.

Kardynał Besch ogłoszony Koadjutorem i następcą Elektora Arcy Kanderza Rzeskiego, narodził się r. 1765; wkrótce spodziewany jest do Ratisbony; niewiadoma odpowiedź dworu naszego na pismo Elektora, w którym upraszał Cesarza Franciszka z iako głowę Rzeszy, o potwierdzenie nominacyi. Biorą niektórzy ten przypadek za nową przeszkodę do powszechnego pokoju. Ponieważ Nominat jest cudzoziemcem, Elektor w reskrypcie swoim do seymujących stanów przypomina, że przodkowie onego ieszcze w 15 i 16 wieku Rzeszy Niemieckiej służyli.

Cena jedwabiu niezmiernie jest u nas wysoka odtąd, iak rząd Francuzki wyprowadzać ten produkt ze Włoch zakazał; przez co fabryki Austriackie upadac zaczynają. Po zatamowanym handlu na odnodze Adryatyckiej zbywa tu na cukrze i kawie, tak dalece, iż wielu mieszkańców nawet mających pić ją przestało. Do menażeryi Cesarskiej w Schoenbrunn zbiega się dziś pospółstwo ciekawe widzieć Tygrysa Bengalskiego; zwierzę dziki i drapieżny na oczy chorował; wrzucone na pożarcie pieska, który nie tylko pożarty nie był, ale też liżąc oczy zbożale, tygrysowi zdrowie przywrócił; odtąd zwierzęta żyją w zgodzie naywiększej z podziwieniem patrzących.

BRYTANNIA W.

LONDYN 28 Maja. Adm. Stirling d. 17 znajdował się pod 47 grad. szerokości północney, 7 grad. długości, z okrętami Glory, Barfleur od 98 arm. Mars, Dragon, Warrior, Revenge od 74 i z fregatami. Te postrzegłszy zdaleka żagłów kilka, znać o tém dały wódzowi; rozumiał Stirling, że tu jest eskadra H. Bonaparte powracająca z wyprawy daremney do wyspy S. Helene i przygórka dobrej nadziei. Niemieszkając Angli cy czynią gotowość do bitwy, idą na spotkanie, lecz zamiast nieprzyjaciół i spodziewaney zdobyczy, widzą Adm. Northesk, który edprowadzał do Plymouth okręta Francuzom i Hiszpanom zabrane w Trafalgar; te z swojej strony równym sposobem były gotowe do walki; poznano wkrótce omyłkę; Northesk zawinął do portu, Stirling został na miejscu szukając Francuzów.

Powszechne jest u nas rozumienie, iż nie tylko H. Bonaparte, ale też Adm. Willaumetz ztrwożeni wiadomością niespodzianą o zdobytej przez Anglików osadzie Batawskiej, do Europy powrócić przedsięwzięli. Jeśli tak jest, trudno, owszem niepodobno im będzie zawinąć w całości. Czekają na przybycie nieprzyjaciół naprzód Adm. Collingwood, który od Cadix często wybiega do S. Vincent przygórka; Thornborough krąży blisko Finisterre; Stirling na miejscu wiadomym, Strachan prosto zmierza do wysp Canaryjskich. Gdyby uszli przed niemi Francuzi, jest ieszcze Harvey w odnodze Biscayskiej, jest Lord S. Vincent pod Ouessant. Port Ferrol jest naywygodniejszy, do którego zawinąć mogą; już słychać, że w bliskości postrzegli żeglarze na-

si eskadrę nieznaną; jeśli tam zawinie, będzie zamknięta.

Odnawia się pogłoska, o blizkiej wyprawie floty i wojsk Angielskich na morze Bałtyckie pod Lordem Cathart. Słychać, że Jerzy z nową umową zawarł z Gustawem Adolfem, gwarantując onemu wszystkie dzierżawy dzisiejsze, i przyrzekając nie przystąpić do żadnej ugody z nieprzyjacielem powszechnym, z zapomnieniem interesów korony Szwedzkiej. Zmyślona bez dowodu żadnego powieść była, iż dywizya wojsk Angielskich, tajemnie, niewiadomo z którego portu wyprawiona, w Pomeranii już wylądowała; w Maju kończącym się nie wysłaliśmy innych regimentów, te wyiwszy, które są przeznaczone do Indyi wschodniej i Sycylii; wszystkie jednak odpędzone nawałnością powróciły do portów oyczystych, i nowemi posiłkami zmocnione gotują się do powtórnego żeglugi; nadto jeszcze Admiralicya wysłała do Jamaiki tysiąc żołnierza, do innych wysp cukrowych bez porównania więcej, na dopełnienie regimentów uszczuplonych przez choroby zarazliwe. Chociaż albowiem nieprzyjaciel dziś nie ma w Indyi zachodniej okrętów liniowych, liczy wiele korsarskich, przewozowych, kilka fregat i korwet; ma załogę mocną w Martinice i Guadalupie; tych użyć mogą GG. Kapitani Ernouf i Villaret do naiechania osad naszych, dobrze wiedząc, że Angielskie garnizony są osłabione; o czém podobno rząd nasz odebrał przestrożę od Adm. Dacres i Cochrane; naybardziej zaś Jamaikę ubezpieczyć postanowiono od przewidzianej napaści.

Interessa nasze z Berlińskim dworem dotąd są wątpliwe. Oświadczył rząd wprawdzie, iż korsarze mogą zabierać okręta Pruskie; podziśdzień jednak Admiralicya żadnemu z nich nie dała żadanego pozwolenia na szukanie zdobyczy. Mówiono wiele o zdjęciu embargo, otworzeniu portów Niemieckiego i Bałtyckiego morza; dotąd Pruskie statki są rozbrojone, towary w magazynach, morza i rzeki Niemieckie podawnemu Anglikom nie dostępne; tylko handel Bałtycki zdaje się wolny po wydanym rozkazie od rządu naszego do wojennych okrętów, ażeby w tej stronie żadnego nikomu gwałtu nie czyniły; lecz fregaty Szwedzkie stoją przed uściem rzek Odry, Peene, Wisły, Pregla; przed portami Memlem, Pillawą, Gdańskiem i drugimi, nie pozwalając statkom nawet obojętnym wychodzić, aniteż zawiać, chociażby Pruskiej własności, i towaru zakazanego nie miały. Upada więc handel; nigdy z Anglii mniej produktów i okrętów nie wysyłano na północ iak teraz, o czém naylepiej przeświadczą doniesienia Duńskie o ciele wybranem w Sundzie.

Doniosł dawno Parlamentowi Minister Petty, że z summ w r. 1805 na subsidia zagraniczne przeznaczonych zostało million 700 t. FS. Zawczora część tej summy 200 t. FS. w talarach z Europy lądowej odwieziono do Harwich, i natychmiast wysłano do Londynu; tegoż d. do tegoż portu zawinął statek pocztarski z Gothenburga, na którym znajdował się G. Dumouriez powracający z podróży Szwedzkiej; chciał zaraz pośpieszyć do stolicy, lecz zatrzymać się musiał, dopóki od urzędu na cudzoziemców oko mającego nie odbierze pozwolenia. Obiaśni się wkrótce powieść o tym człowieku sławnym rozniesiona w Niemczech, że w Anglii nie będzie przyjęty.

G. Miranda niegdy jego przyjaciel, chociaż doznał przeszkody od rządu Amerykańskiego, nie upada na umyśle, owszem wyprawę swoją do skutku przywieść nieodmiennie postanowił. Przybywszy do Jaquemel, towarzyszy swoich liczbę pomnożył do 300. Wyznają pisma nasze, iż rząd Angielski wie o zamiarach tego rycerza, który ażeby mógł łatwiej wykonać przedsięwzięcie, i z korzyścią dla Brytanii W. jeśli nie wywrócił, osłabił przynajmniej potęgę Hiszpańską w Ameryce, albo też ją rozerwał, pozwolono iemu siły swoje zgromadzić w portach Trinitady, wyspy lądu Amerykańskiego naybliższej; tu stanowszy Miranda porozumieć się zamysła z malkontentami prowincyi Carracas, S. Fé, Mexico. Hispańscy Gubernatorowie o tém snadź przestrzeżeni, kilka t. ludu zbrojnego zciągneli pod Laguirą w Marcu, wyglądając w której stronie nowy nieprzyjaciel rozpocząć będzie czynności wojenne.

Legion Hannowerski już jest pomnożony do 18 t.

żołnierza, na kilka półków konnych i pieszych podzielonego; z tych niektóre w Irlandyi stoją dawniej dopełnione; nowozaciężne w Anglii. Pierwsze wszystkie mają być przeprowadzone do Sycylii; już z w Cork na statki wzięte do Gibraltaru wypłynęły, inne za nimi wkrótce pośpieszą; drugie zaś kazano do Irlandyi przeprowadzić. Obywatele niektórzy zważając, że rząd nowy liczne wojska posyła do Indyi wschodniej i zachodniej, na morze śródziemne i północne, przyganiają Ministrom, że oycyznę z żołnierza naybardziej starego ogołoczną wystawili na nieprzyjacielskie wtargnienie. Lecz rząd zna doskonale, iż wojska Francuzkie po większej części są dziś w Niemczech, we Włoszech, i Dalmacyi; że Francuzkie brzegi nad Oceanem ledwie słabo są strzeżone, iak pokazało niedawne lądowanie Anglików na kilku miejscach; że flotta po większej części rozbrojona, nie przesiewiać nie może; że z Mocarstwa przeciwnam zprzymierzone floty większych do zakrycia wyprawy nie mają; że więcej niż wątpliwy jest odgłos o uzbrojeniu okrętów wielu w portach Batawskich, na które Napoleon zabierać każe prócz Francuzkiego, 50 t. Niemców posiłkowych.

Dla tych przyczyn Ministrowie nie lękając się napaści w domu, flotami zasłonięni, postanowili dokazywać zączępnie w obu Indjach, w Europie zprzymierzeńców narodu dzielnie wspierać, ażeby nieprzyjaciel rozerwany szkodzić nam nie mógł; dla tego G. Tarleton zganił uchwalone zmniejszenie jazdy Angielskiej i gwardyi, które przydatne być mogły w lądowych wyprawach. Adm. Saumarez długo nieczynny otrzymał komendę eskadry zasłaniającej wyspy Jersey i Guernesey. Okrętów Pruskich na morzu poymany i zatrzymanych w portach Brytanii W. liczba nad miarę powiększona była; dziś ich nie mamy nad 350. Po odtrąceniu towarów, które kupcy Angielscy na miejscu zapłacili, jeszcze zdobycy jest wielka w samych statkach, i produktach, które były przeznaczone do innych krajów.

Była już wszelka gotowość w Weymouth na przyjęcie Króla z familią; lecz podobno w tym r. Monarcha kąpień morskiej używać nie będzie. W Amerykańskich prowincjach wczesnie gotują się obywatele do przyszłej elekcyi Prezydenta i Wice Prezydenta stanów; do miejsca drugiego między innemi kandydatem jest Sloane, rzeźnik z Philadelfii, ieden z naygorliwszych Demokratów. Proces Melvilla zbliżył się do końca; ludzie prawni utrzymują, że Lord nie może być niewinnym zupełnie; drudzy inaczej rozumieją; zgadnąć trudno, do której opinii przychylić się zechce część większa Parów.

Odnawia się pogłoska, że traktowanie z Francją o pokój nie zerwane trwa dotąd; lecz w jakim stopniu są negocjacje, niewiadomo. Izba niższa wczora postanowiła, 300 t. FS. ze skarbu wyliczyć do podziału między Officyerów, żołnierzy, maytków całej floty Lorda Nelson, w nadgodę za kilkanaście zdobytych okrętów lin. które chociaż po skończonej bitwie zniszczyła nawałność, rycerze jednak tym przypadkiem nie utracili prawa do nadgody raz postanowionej zwycięzcom od narodu. Wątpliwy był odgłos, że Dyrektorowie kompanii wschodniej, lękając się ażeby Fox przez nowego Wielkorządcę Indyjskiego Lorda Lauderdale przyjaciela swojego uwiadomiony, o bezprawiach w administracyi wkorzenionych, nie sprawił w niej odmiany; dla tej przyczyny większością głosów nie chcieli powierzyć naywyższej dostojności temuż Lordowi. Wie każdy, że według nowych ustaw Korona ma prawo niezaprzeczone wyznaczać Wielkorządcę; kompania może tylko podawać uwagi swoje rządowi względem osoby wyznaczonej.

W więzieniu Mill zwanem w Plymouth liczymy teraz 2555 ienców Hiszpańskich, 877 Francuzkich; na okrętach w tymże porcie trzymamy iednych i drugich 3900. Przed kilku d. małżonka następcy tronu znajdując się w Plymouth, morze widzieć chciała. Ledwie statek z portu wyszedł, przewrócił się przypadkiem; wszyscy w niebezpieczeństwie byli nieuchronnej śmierci; szczęściem statek blisko będący pośpieszył na ratunek, i tonącą Xiężnę Gallii stawił u brzegu.

Dziś Reprezentant Francis izbie niższej podał projekt, ażeby cudzoziemcy, którzy swoje kapitały mają

złożone w skarbie i na bankach Angielskich, do opłaty podatku od dochodów pociągnięci byli; wyrachowano, że te kapitały przenoszą sumę 30 mill. FS. Niewiadomo co na to powie Parlament, chociaż niedawno za radą Foxa zdawał się uwalniać cudzoziemców od żądanej opłaty. Kanclerz zaś Petty przełożył, że prywatne browary piwne przykładac się odtąd mają do pomnożenia dochodów skarbowych, płacąc rocznie 500 t. FS. tym sposobem, ażeby ludzie nie mający nad 60 FS. dochodu nic nie płacili; innych zaś podzielił Minister na klasy 4. Pozwoliła na wszystko izba, odebrawszy od rządu przyrzeczenie, że nie ma być dopuszczony ucisk familii prywatnych przez poborców. Nawet robiący piwo na własną potrzebę tylko płacić będą.

W przeszłych latach, gdy nieprzyjaciel groził lądowaniem, X. d' Yorck najwyższy komendant, chcąc mieć wszędy wojsko do obrony gotowe, kazał na wielu miejscach, w bliskości Oceanu stawiać liczne budy żołnierskie, w którychby wygodniej znosić mogli deszcz, upał, i zimno. Stało się; budy zbudowane. Przy zbieraniu rachunków dostrzegli Ministrowie, iż urzędnik nad robotą dozor mający, zrobił wydatek nad miarę większy; rzecz oddana sądowi; który niewiernego dozorcę skazał na zwrócenie skarbowi 93 t. FS.

Margrabia Stafford pozwala całej publiczności oglądać w domu swoim galeryą obrazów codzienną od godziny 11 do 5. Ta galerya liczyć się może między najpiękniejszymi, jakie obywatel prywatny mieć mógł dotąd w Europie całej. Zawczora na rynku Smithfield widzieliśmy ponowiony zwyczaj dawny i dziki; mąż żonę przedawał; kupca nie było; powstała nakoniec walka; żona wyrwawszy się z rąk przedającego uciekła.

Donieśliśmy o powrocie chorego G. Craigh. Opuściwszy Messinę d. 6 kwietnia dał odezwę nast. do armii Angielskiej, którą zostawił w Sycylii, Ubolewa G. en chef nieskończenie, że długą niemocą zwalony, opuścić musi wojsko, nad którem władzę najwyższą z rąk Monarchy przyjął. Lecz chociaż jutro wyjeżdża do Anglii, nie składa komendy, nie mając na to pozwolenia od rządu. G. Villetes hetmanic ma w Malacie; G. M. Stuart w Sycylii, dopóki Król inaczej nie rozkaże. G. en chef oddalając się od wojska, któremu z serca życzy powodzenia szczęśliwego, nie może nie oświadczyć żołnierzom ukontentowania za dobre postępowanie i zachowaną ściśle karność. Musi jednak narzekać na złe sprawowanie się niektórych. Nie zwykł bynajmniej głaśkać i podchlebiać przestępcom; przeto z żalem wyraża, iż Anglicy w tym kraju, gdzie o wino nie jest trudno, nie zbili dawnej opinii, iż trzeźwość nie jest przymiotem własnym dla rycerzów narodu naszego.

Pijaństwo występki obrzydły i gorszący, upodła duszę; przynagła wodzów do surowego postępowania, przykrego żołnierzom, starszyźnie niemilego. G. en chef wielkie ma obowiązki wdzięczności dla niektórych Officyerów; w szczególności nie wymienia żadnego, ażeby mu nie zarzuciono próżnej chluby, zwłaszcza iż armia nic prawie nie miała do czynienia. Żaluje, iż ta kampania krótka koniec wzięła sposobem chęci wodza przeciwnym. Zaden bez wątpienia z Anglików nie widział bez smutku opuszczonego bez walki nieprzyjaciółom pola chwały i zwycięstwa. W raportach do Króla przesłanych, G. en chef przyjął odpowiedź na siebie za wszystko, co się stało. Zna dobrze sposob myślenia, żołnierzów swoich, i nie wątpi, że każdy chętnie dopełniłby powinność rycerskiego powołania, narażając się na niebezpieczeństwo największe. Lecz trzeba nam było koniecznie ustępować z lądu Włoskiego; nie mieliśmy instrukcyi, co czynić w nieprzeznaczonym przypadku. Cokolwiek się stało, wódz oddalając się do Sycylii miał na uwadze honor i bezpieczeństwo armii, której hetmanik.

Adm. Collingwood nowym raportem potwierdził wiadomość dawniejszą, że z Carthageny Hiszpani eskadrę na morze wysłał; nie wszystkie jednak okręta swoje wyprawił Salcedo; z tylko udały się ku północy, 7 w porcie zostało. Wnoszą ztąd Officyerowie Angielscy, że z te okręta poszły do Toulonu, i złączone z eskadrą Francuzką, albo pospieszają do Neapolu dla ułatwienia oblężenia Gaety i Sycyliskiej wyprawy; albo też powrócą do Carthageny, ażeby później spólnymi siłami ude-

rzyły na Adm Collingwood, i eskadrę w Cadix zamknęta uwolniły. Gdyby zaś wódz Angielski nie przeszkadzał ułożonemu połączeniu, Rosilly 7 okrętów już uzbrojonych pokazuje w porcie zewnętrznym Cadix; tyleż Salcedo zatrzymał w Carthagenie. Wiadomo, że Collingwood nie ma nad 7 okrętów lin. w tej stronie; przeto nie mógł razem być pod Cadix, zamykać Carthagenę, zabronić eskadrze Tulońskiej pokazania się na morzu śródziemnym. Czekamy ztamtąd nowych raportów. Tymczasem Admiralicya znaczne posiłki gotuje; flotta przewożowa liczne wojsko lądowe do Sycylii nieść mająca, wypłynie wkrótce zastłonią kilka okrętami lin. Admiralicya Stirling, Thornborough, Harvey czekający dziś na przybycie H. Buonaparte i Adm Willaumetz, gdy odbiorą wiadomość pewniejszą o obrótach tych nieprzyjaciół, wszyscy mogą pospieszyć do Gibraltarskiej ciastniny, ażeby zamysłem Francuzów i Hiszpanów tamę położyli nieprzebytą.

FRANCYA

PARYŻ 31 Maja. Wszystkie Cantony Szwajcarskie zgodziły się na przełożenie uczynione od rządu naszego, ażeby przywóz Angielskich towarów do dzierzaw RP. był odtąd zabroniony. Tym sposobem handel nieprzyjacielski poniesie znaczny uszczerbek we Francyi i we Włoszech, zwłaszcza gdy Królowa Etruryi Regentka na prośbę posła Beauharnois podobny zakaz ogłosiła w Livornie i wszystkich portach Królestwa swego. Przedawanie towarów zabranych w Neufchatel wstrzymać zalecił Napoleon G. Oudinot, odebrawszy od kupców miasta Basel oświadczenie, iż między zkonfiskowanymi znajduie się bardzo wiele takich, które nie są Angielskie. Ucichły pogłoski o odmianach spodziewanych w rządzie Szwajcarskim, iakoteż o złożeniu urzędu przez Landamana Merian. Sejm 19 Cantonów zgromadzi się wkrótce do Basel; wtenczas będzie wiadomo, czyli Francya zechce według kapitulacyi zaciągać u nich na żołd swój regimenta; albotęz mniej potrzebując sama obcych żołnierzy, dopomoże rządowi Bawarskiemu zawrzeć umowę z Szwajcarami naszej podobną.

Widzieliśmy niedawno w stolicy naszej smutne przypadki. Niewiadomo z jakiego źródła gmin wyczerpnoł wiadomość, że d. 25 padać będzie deszcz ognisty, zwiastujący koniec świata; napełniły się ludem świątynie, inni miasto opuszczali; niektórzy wpadli do Sequany i utoneli, drudzy ze strachu poumierali w domach swoich, lub ciężkiej choroby dostali; niektóre matki z dziećmi swoimi z okien skoczyły na ulicę; słowem była wszędy postać okropnej trwogi. Przecie zakończył się dzień ów zapowiedziany spokojnie; policya sprawców rozruchu, którzy lud zwiedli płoną powieścią, do więzienia Bicetre zamknęła. Mieliśmy iednak w tymże d. w okolicach Paryża burzę wielką; wichur natężony w drzewach i domach znaczną szkodę uczynił; deszcz nawalny pozalał role i łąki, potopił wiele bydła i kilka osob.

Rząd nasz niewiadomo iaką reformą uczynić postanowił w narodzie Żydowskim. Wyszedł dziś rozkaz, ażeby na d. 15 lipca zgromadzili się do Paryża deputowani od wszystkich gromad osiadłych w departamentach Francuzkich; będzie osob 74; to jest z Wyższego Renu 12, z Niższego 15, z Mont Tonnerre 9, z Vosges 7, z Sequany 6, Sarre, Roer, Moselle dopełnią liczbę przepisana. Wszyscy d. 10 stanowszy w stolicy, prezentować się powinni Ministrowi wnetrznych interessów. Z departamentów w edykcie nie wyrażonych, Prefektowie dostrzegą, ażeby z 500 ludzi deputat 1 był obrany z Rabinów i oświecześniejszych.

Po ostatniej wycieczce z Gaety d. 24 kwietnia, nowey nie uczynił X. Hesse Philipsthal. Gardanne silnymi strażami osadził okopy. Fregata Angielska nie tylko obleżonym dostarcza wszelkich potrzeb, ale też zbliżywszy się do brzegu, ognia daie, i szkodę niemałą Francuzom czyni. z okręta lin. tegoż narodu często widziane bywają przed portem Neapolitańskim; niedawno strzelały do wysp małych Ischia i Procida, chcąc opanować one; lecz garnizon Francuzki dał odpor. Józef Buonaparte zwiedziwszy Calabrią prawie całą, i kilka powiatów przyległych, powrócił do Neapolu. Obywatelom pomienionej prowincyi w liczbie 3 t. okrytym cierniową koroną, białym się w piersi kamieniem na znak smutku,

że ich kray wystawiony jest na rabunek, familie na niewolę Afrykańskich zbójców, którzy tu częstokroć lądować zwykli, przyrzekł, iż napotém będą wolnemi od podobney klęski. Przed powrótem Józefa Buonaparte, odprawia się w Neapolu dawnym obrządkiem uroczystość zburzenia krwi S. Januaryusza w obecności Masseny, Jourdana, innych wodzów, i niezliczonego ludu.

Wiechawszy do stolicy Józef widział długim szeregiem stojących Neapolitańczyków, których na przełożenie od rządu Francuzkiego uczynione, Dey Algierski uwolnionych z więzów odesłał do oyczyny; przyiósł zesłanych z Paryża Perignon i Roederer, którzy oddawali wyrok Senatu zciągający się do osoby jego. Wkrótce opuszcza Neapol zwiedzać mając prowincye północne i wschodnie. Chociaż mówiono wiele o kwitnącej spokojności w całym kraju, rzecz pewna, iż wszędy jest malkontentów bardzo wielu. Niedawno poymano statek, na którym posyłano do Sycylii projekt zgotowany w Neapolu do przyszłej rewolucyi. Nikogo ieszcze o to nie powołano do sądu. Znaczna liczba obywatelów Neapolitańskich, którzy na początku r. terazn. udali się za dworem Królewskim do Sycylii, ztamąd powróciwszy, zachowuje się w domach spokojnie.

Rozkazano wszystkim kupcom i bankierom całego Królestwa, ażeby oddawali rządowi summy, sprzęty, towary, które mają u siebie należące do nieprzyjaciół Francuzkich. Ministrem skarbowym dziś jest w Neapolu X. Bisignano, duchownym X. Cassano, sprawiedliwości Cianciulli, woennym G. Dumas, handlowym Martucci, wewnętrznym Miot, morskim Pignatelli, policyi Salicetti; ci sami zkładają radę stanu, do której wezwano Arcy B. Tarentu Latro, X. Campochiaro, Codronchi, X. Novoli, Policastro, Ricciardi, X. Dentice, Manzi; inne urzędy rozdane są XX. S. Theodoro, Angri, Calabrete, Canzano, Caramanica, Gerace, Malvezzi, Monteleone, Montemilato, Noja, Caraffa, Pignatelli, Riario, Storza, Rocca. Broń odjętą Obywatelom Calabrii i innym, do Neapolu zprowadzono, i w arsenalach zamknięto; tych ludzi ubogich wychwalają Francuzi pracowitość, którzy w górach mieszkając, do życia twardego przywykli; ma być w tey prowincyi zaciągniona pewna żołnierzy liczba. O wyprawie Sycyliiskiej głuche milczenie; podobno nie będzie przedsięwzięta przed zdobyciem Gaety, i zupełnym uspokojeniem Neapolitańskich prowincyi. Mały zamek w górach Calabrii położony, Civitella del Tronto, przez Maiora rodem Irlandczyka z 50 żołnierzami tylko broniony, dotąd odpor dawał; poddał się nakoniec, gdy oblężeni żywności nie mieli.

Batawska deputacya wkrótce ma odiechać do Hagi, za którą prędko do Bruxelles pospieszny Napoleon z bratem Ludwikiem Buonaparte. Między Hiszpanią i Ameryką stanąć miała wkrótce umowa względem Floridy kupienia, i granic Louisiany. Lękać się dziś trzeba nowej nieprzyjaźni; albowiem z S. Domingo wiadomość odbieramy, że korsarze Hiszpańscy wysłani z Cuby w 3 ostatnich miesiącach poymali i do portu Havany zaprowadzili blisko 90 statków Amerykańskich, które żywność i amunicyą niosły Murzynom. Z tego przypadku widzimy, że wyrok Stanów ziednoczonych zakazujący handlu z buntownikami naszymi, albo nie zapadł, albo ieszcze do skutku przyprowadzony nie jest.

Angielskie woyska w Sycylii nie tylko Messing, a leteż twierdze stolicy Palermu osadziły, przed portami dla bezpieczeństwa trzymając kilka woennych statków. Powracamy do zwyczajów dawnych, które zniszczyła rewolucya; agentom handlu Francuzkiego w portach zagranicznych imie Konsulów znowu nadano. W departamentach Mont Tonerre i Burgundyi burza nienadgodzoną szkodę w winnicach uczyniła. Agent nasz w Alepie dowiedziawszy się o zamordowaniu w pustyniach Syryjskich posłańca Romieu, ogłosił, że w kilka d. po wyjeździe jego z Alepu, Konsul Angielski Barker wysłał gońcem Tatara do kommandanta w Mossul, prosząc ażeby Francuza kazał zabić, rzeczy jego zabrał, pisma odesłał do Alepu, ofiarując w nadgodę 5 t. piastrow. List Barkera miał być odebrany gońcowi i oddany Fran-

czom w Bagdadzie. Zginął późniey Romieu, Barker ogłosił usprawiedliwienie swoje, którego z Alepu wkrótce czekamy, wierzyć nie chcąc, ażeby Europejczykowie sposobów takich na wzajemną zgubę używali,

BATAWSKA RP.

HAGA 3 Czerwca. Między innemi warunkami nowej konstytucyi, którą Batawom w Paryżu niedawno pisano, te ieszcze być mają, że rządca mieć powinien radę stanu z 8 osób złożoną, w której także Ministrowie krajowi zasiadać będą; że dług narodowy zabezpieczony uroczystie krajowych dla wierzycielów zostanie; że 4 tylko Ministrów mieć będziemy, to jest: zagranicznego, wewnętrznego, skarbowe, i morskiego; ostatni oraz będzie woennym, na który urząd przeznaczony jest Adm. Verhuel. Rozumieliśmy dotychczas, że Schimmelpenninck na urząd Pensyonarza niedawno utworzony będąc wyniesionym przez Francuzów, im sprzyiał, i dopomagał czynnie w robieniu odmian spodziewanych. Dziś słyszemy, że na zgromadzeniu wysokich stanów przeciw się wyrażnie nowościom wszelkim, i uroczyste zaniósłszy oświadczenie przeciwko wprowadzeniu onych, postanowił niemieszkać złożyć urząd, i życie prowadzić utajone; to samo uczynić ma Sekretarz stanu Strahlen.

Z Lisbony wiadomość przysła, że Regent X. Brezylji nową ugodę zawarł z Francją i Hiszpanią; a zatem Królestwo Portugalskie obojętnem zostanie do końca wojny ter.

P R U S S Y.

BERLIN 10 Czerwca. Ze wszystkich portów Pruskich Bałtyckiego morza odebrał rząd wiadomość, iż kommandanci fregat Szwedzkich przysłani z Carlsrony, statkom nawet obojętnym, jakie są Duńskie i inne, zawiązać nie pozwalają. W drugiej stronie Gustaw Adolf uformowaną w prowincyi Pomorskiej milicyą pilnie ćwiczy w obrótach woennych; niektórym batalionom nowozaciężnym oświadczył głośne ukontentowanie z postępku, zachęcając do większego usiłowania, ażeby się lepiej przysposobiły do bronienia kraju. Sam wkrótce główną kwaterę ma przenieść do stolicy Stralsundu, dokąd z Finlandyi i Scanii zprowadzono niedawno regimentów kilka; większe posiłki wkrótce są spodziewane.

Officyerowie Pruscy nad granicą Pomeranii kommandę mający donieśli, że Szwedzi wiele batteryi warownych założyli nad brzegiem rzeki Peene, i miasta Stralsundu twierdze powiększają. Stan handlu i handlujących w państwie Pruskim dziś jest bardzo smutny. Duńczycy nawet wiele tracą na przerwaniu onego. W r. 1805 przez pierwsze 5 miesięcy ciasną Sud przechodziło okrętów rozmaitych 2620; w r. 1806 przez te same 5 miesięcy ledwie ich liczono 1683. Dwór Cappenhagski nadgradzając sobie tak znaczne zmniejszenie dochodu celnego, rozkazał, ażeby statek każdy do portu Toenningen zawiający, od każdej beczki ładunku, płacił pewną sumę. Ta ustawa nie jest nową; wybierali daninę Duńczycy w tém miejscu, gdy ieszcze woyska Francuzkie Hannover zastępowały, obracając dochod na wydatki nadzwyczajne w okolicznościach dzisiejszych, gdy granice licznym żołnierzem osadzić kazała potrzeba. Mówić nie trzeba, że po zamknięciu innych portów, Anglicy przez Toenningen towarami swoimi opatrywać zwykli kraj Niemiecki.

Minister stanu Hardenberg zabawiwszy dość długo w Hannowerskim kraju, za kilka d. u nas jest spodziewany. Kommissarz Nagler imieniem Króla Pruskiego podał Bawarskim urzędnikom dzierżawę cywilną Xięstwa Anspach, z którego Bernadotte ma wkrótce wyprowadzić woysko Francuzkie. Garnizon Berliński i wiele innych regimentów stojących w Marchii i Pomeranii Pruskiej, dawno rozkaz mają być gotowemi do ruszenia w pole na pierwsze hasło; iednak dotąd wszystkie stoją na miejscu. Ztąd, iakoteż z bawienia się w Londynie Posła Jacobi, wnoszą niektórzy, że spory zachodzące między Prussami, Brytanią W. Szwecyą, w dobry sposób ieszcze być mogą zagodzone.